

Nejlepší prevencí je správný start

Nejpřirozenější pokračování vývoje po opuštění mámina břicha...

Vnímám život kolem sebe prostřednictvím mámy. Vnímám její reakce. Jsem informovanou součástí dění v okolí. Jsem stále ještě kousek mámy.

Všechno si žije po svém! Brouček přiletí, uletí, lístky zvadnou. Nevadí, že neumím mluvit, vidím, slyším, cítím, pamatuji si, jak se k tomu živému vy dospělí chováte.

Už na počátcích vzniku lidského druhu se utvářel náš genom, který je podnes úžasně bohatou, ale často hodně špatně využívanou základnou pro rozkvět človíčka.

Více informací:

ZÁKLADNÍ VAZBY MEZI ČLOVĚKEM, PŘÍRODOU A UMĚLÝM PROSTŘEDÍM V PRŮBEHU ČASU

- Příroda schopná existence bez člověka, přírodní společenství rostlin a živočichů
- Lidská společnost
- Umělé prostředí vytvořené člověkem, urbanizované celky, komunikace, zemědělství a chemická výroba, technika

NĚKOLIK MILIÓNŮ LET

NĚKOLIK TISÍC LET

NĚKOLIK SET LET

NĚKOLIK DESÍTEK LET

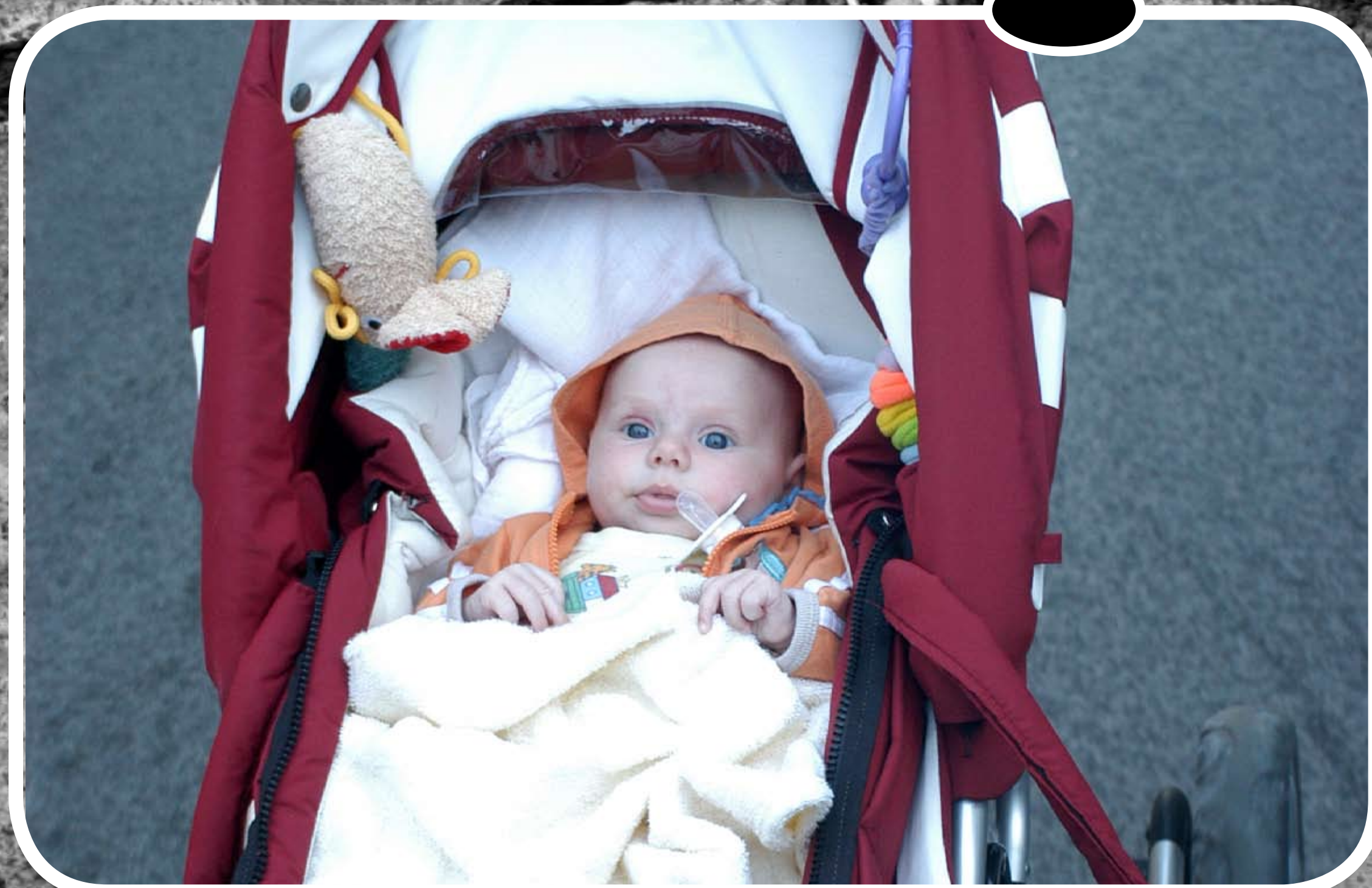
Tato situace už nevyhovuje biologické podstatě člověka. Vnější podmínky se začínají měnit rychleji, než se jim lidé stíží přizpůsobovat.

Jsem zřejmě středem toho, co je kolem mě! Máma plní všechna moje přání. Učím se porozumět okolí sledováním dechu, tepu srdce, výrazu očí a tváře. Nešidte mě o to!

Dítě jako střed všehomíra? Už zde mohou být počátky antropocentrismu.

Mámo, vidím, kdy se mračíš, kdy směješ, že tě něco zaujalo, ale uvnitř se nemohu naučit chápat další vztahy a souvislosti než mezi mnou a tebou.

Je co nejdokonalejší izolace od venkovního života ideálním řešením? Mohou být usilovné snahy o sterilitu kolem dětí cestou k udržitelnosti života?

Ministerstvo životního prostředí České republiky

Patříme do živočišné říše

Nutnost stálého fyzického i psychického tréninku se netýká jen vrcholových sportovců. „Co se v mládí naučíš...“ Mladý lidský organismus je sice velmi tvárný, ale pozor: umožní Čechům obstát v konkurenceschopnosti preferování těch vzdělávacích metod a forem, které využívají ve stále větší převaze slova a obrazy (druhou signální soustavu)? Zajistíme tak harmonický rozvoj u dalších generací?

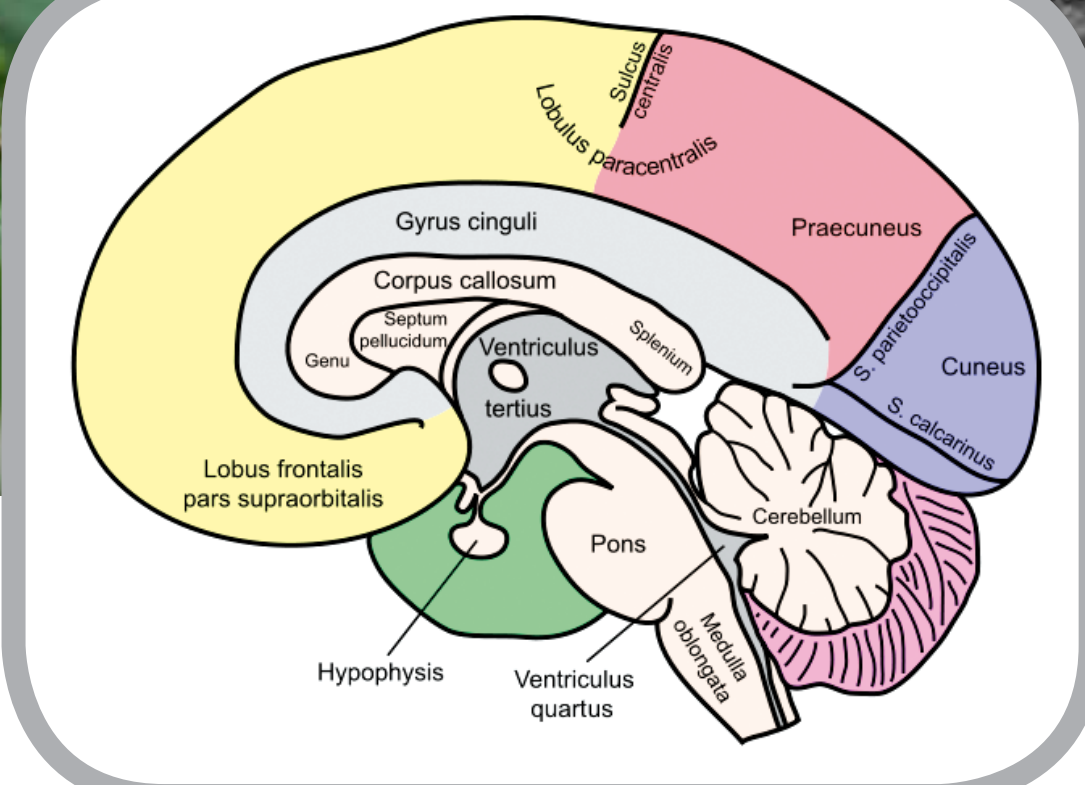
Jsem vitální, jsem šťastný!
Jsem i tady doma.

Odkud ta voda teče?
Proč je tak studená?
Kam teče? A co to v ní plave?

Každý rodič si dobře pamatuje u své ratolesti období otázek „A proč?“. To je velmi důležité pro intuitivní pochopení obrovské složitosti životních souvislostí.

Pro mozek platí totéž co pro svaly. Netréované svaly atrofují a netrévaný mozek také nemůže fungovat tak správně, jak by mohl.

Informální učení znamená, že se učíme sami, ze života kolem sebe. Zde se dítě učí – zvyká si – že hodně často právě takto vyhlíží město. Bohužel, existují stále výraznější spousty obdobných velice nebezpečných plíživých jevů, které nevnímáme (nechceme vnímat, nenaučili nás tomu), jakým je v tomto případě výrazný úbytek zeleně.

Nemám prý moc běhat,
když tu jezdí tolik smradlavých aut.

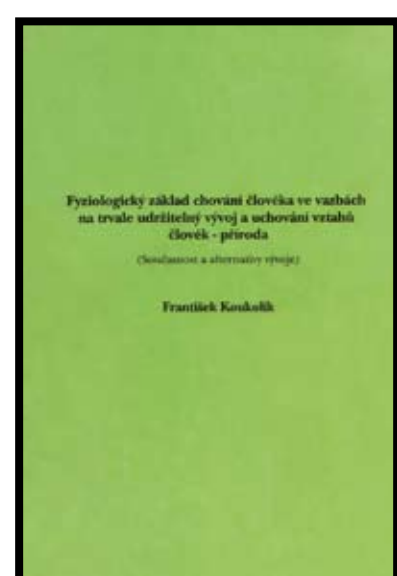
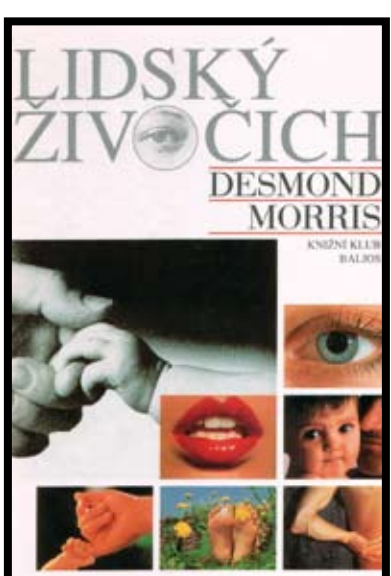

Voda z kohoutku teče vždycky
a tak teplá, jak já chci.
Stačí jí jen otočit...

Snad z něj nevyroste někdo, kdo bude věřit,
že je snadno poručit větru, dešti!

Více informací:

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Informální učení dítěte ve městě

V parku musím chodit po cestičkách a nemůžu tam nic dělat třeba z kamínků a větviček, ani nic trhat jako v lese. Ale mohu alespoň leccos živého pozorovat.

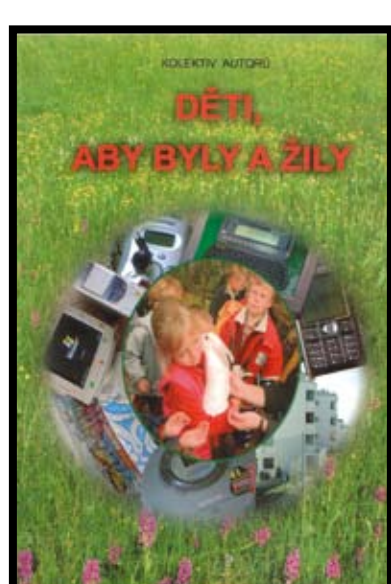
Městský park je bohužel záležitostí především estetickou. O nějakou pomoc místním původním druhům ani o pomoc pro tvůrčí aktivity dětí se tu až na mizivé výjimky vůbec nejedná.

Jsem tu často a tak vnímám změny stromů v čase ročních období a vše, co s tím souvisí u bylin, ptáků, hmyzu.

Doba do tří let věku (doba trvalého vtiskávání), je nejdůležitější a ničím nenahraditelná proto, aby se dítě přírodě neodcizilo. Zkušenosti a prožitky nemusí být jen pozitivní a kdovíjak silné. Ale prostor pro ně musí zůstat!

Více informací:

Jsou 2 % času tráveného v přírodě postačující pro informální učení se udržitelnému soužití s přírodou?

Sem tam nějaký ten pesek, to je jediný život, který mohu pozorovat.

Pták si také dokáže zvyknout na klec. Nemá na vybranou. Po vypuštění do volné přírody už se ale nedokáže postarat ani sám o sebe, ani o potomstvo. Jak na tom budou časem venku v přírodě městské děti?

Dokud nevyrostu nad zábradlí, nemám žádné možnosti koukat se ven. I pesek by se tu jen nudil, když nic nevidí...

Myslí na děti urbanisté a architekti při tvorbě sídlišť? Může stačit zeleň doma v květináči pro pochopení přírodních biorytmů, na kterých jsme i my existenčně závislí?

Ministerstvo životního prostředí
České republiky

Skutečný život je nahrazován virtuálními ději

Vnímám průběh skutečného času, vůně, vítr, vidím, že jsem součástí toho všeho.

Dospělí také ani zdaleka neznají co a jak žije v zemi, jaké jsou vazby mezi různými živočichy a rostlinami, ale úctu k zázraku života mohou předávat už i batoleti.

Po letech určitě nebudu vzpomínat na televizní hry pro děti, ale prožitky s kamarády – na to se nezapomíná!

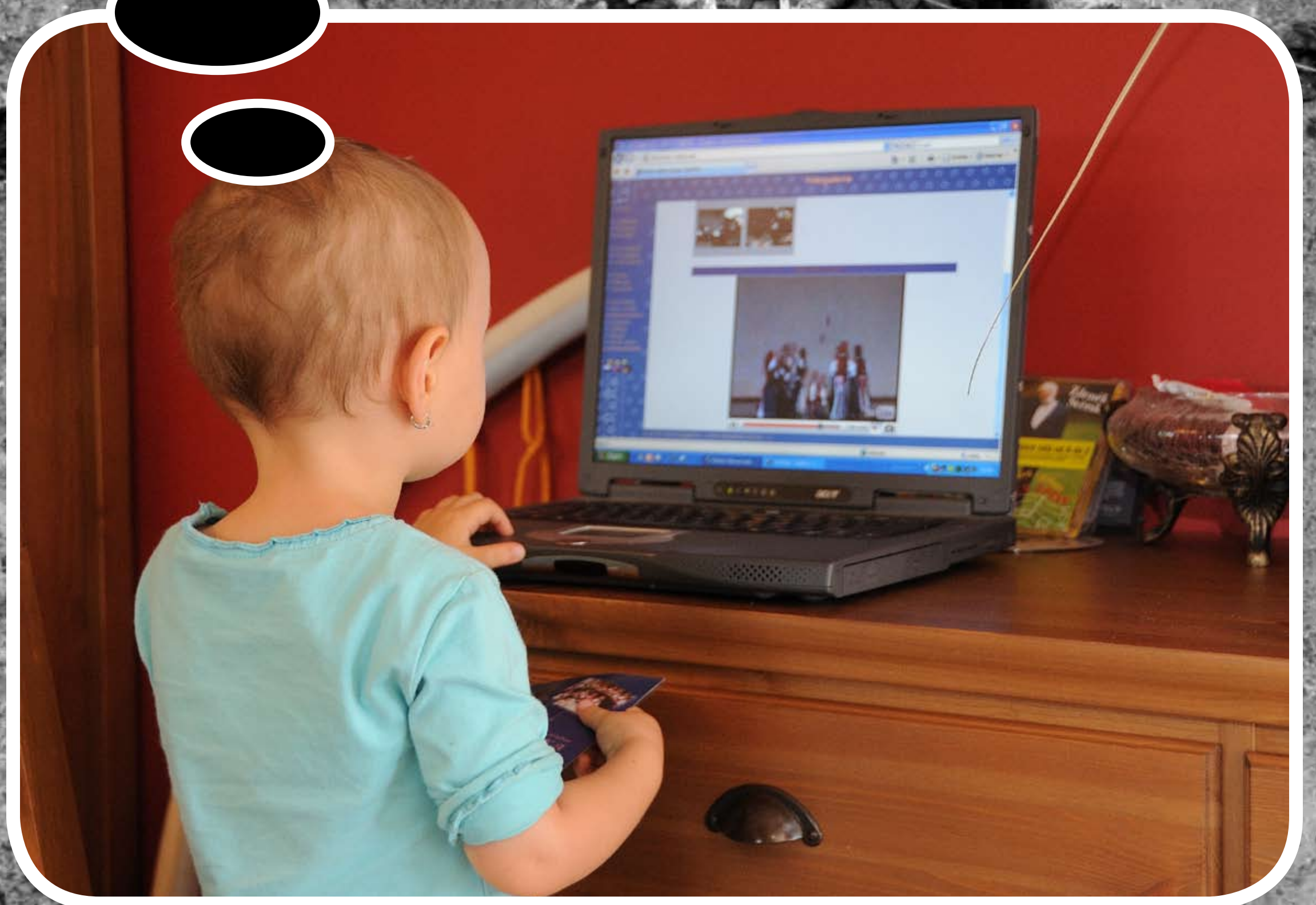
Až začneme chápat obdobné situace jako spolehlivé počátky vzdělávání pro konkurenceschopnost, naše šance se podstatně zvětší.

Zatím mě nudi jen koukat, když obrázky jsou tam a já tady. Chtěl bych raději běhat a sám zkoumat, co je kolem. Jenže právě teď, takto jsem prý moc hodný.

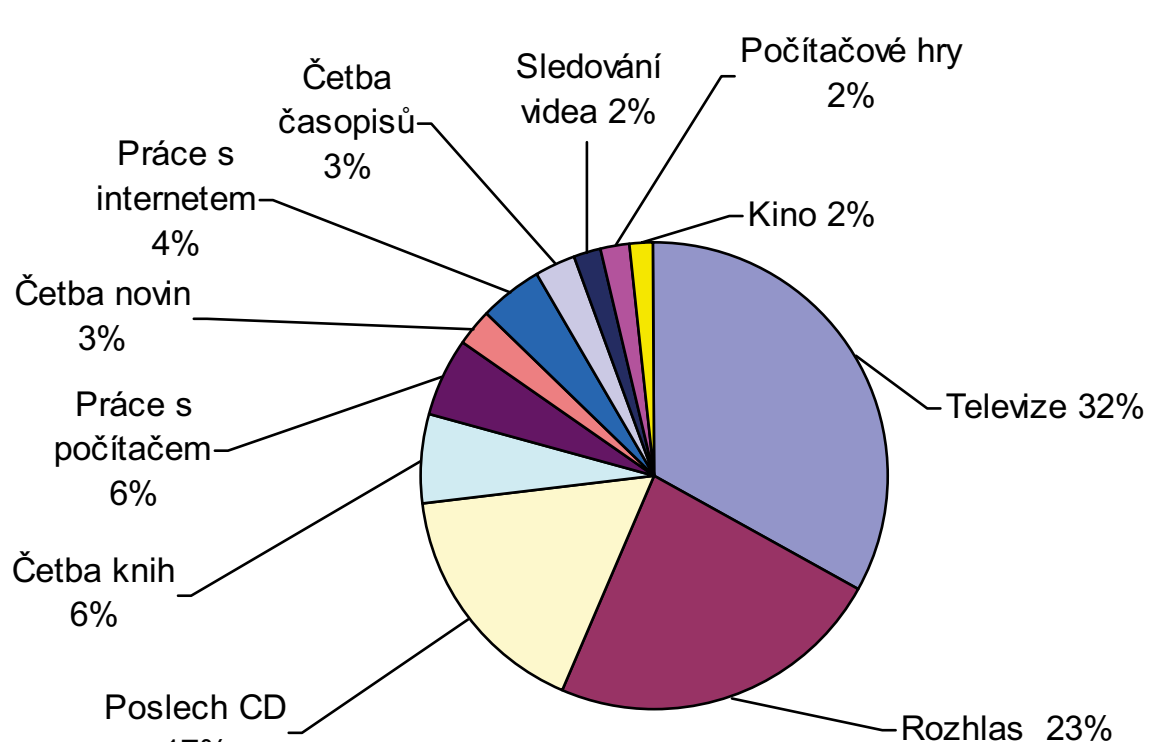
Současná technika dovede zrychlit děj, vylepšit barvy, zidealizovat lidské vlastnosti... Má dítě už dostatek životních zkušeností, aby dokázalo rozeznávat skutečnost od virtuální reality?

Já a počítač – už si fantasticky rozumíme. A nemusím se o něj starat tak, jako o cokoli živého.

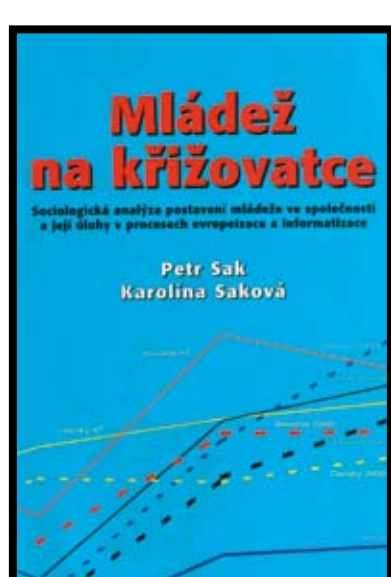
Dítě mezi skutečností a virtuální realitou. Vytváříme takové podmínky, aby reálný život nebyl nudný oproti virtuálním dějům? Jak se v dospělosti projeví absence návyků starat se o něco živého?

Čas věnovaný mediálním aktivitám za týden, 2000, věková skupina 15 - 30 let

Na úkor čeho narůstá čas dětí a mládeže trávený u masmédií? Víme to? Sledujeme? Kdy a jak začneme tento nebezpečný plíživý jev řešit?

Více informací:

Ministerstvo životního prostředí České republiky

Nutnost vlastních aktivit uvnitř i venku

Víte, jaká je to radost, vykopat si vlastnoručně zasazené brambory!

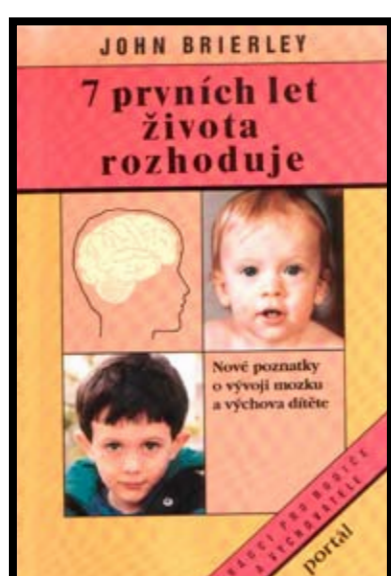
Vychovatelé z německých mateřských školek často hovoří o potřebě rozvíjení praktické inteligence v přírodním prostředí.

Za námi jde plno starších dětí a ty kňourají, že je bolí nožičky. My už jsme dávno zvyklí na dlouhé vycházky.

Děti jsou intuitivními biology. Připravujeme dost šancí pro malé výzkumníky? V přírodě je toho ještě tolik k objevování, k rehabilitování, zachraňování, že obsah slůvka nuda při hledání harmonického řešení by nás měl děsit asi tak, jako se kdysi strašilo pojmy peklo, soudný den, nebo nyní neudržitelný život.

Více informací:

K. Lorenz upozornil na výsledek výzkumu, podle kterého všichni nositelé Nobelovy ceny v oblasti přírodních věd byli v raném dětství v úzkém kontaktu s přírodou.

To, k čemu u dětí nevznikly pozitivní citové vazby v době vývoje jejich nervového systému, to budou během celého života snadno postrádat. Nehnou pro to ani prstem. Pro mozek platí totéž, co pro svaly. Netréované svaly atrofují, netrévaný mozek špatně funguje.

Máme to tu také pěkné, ale venku je toho daleko víc k objevování!

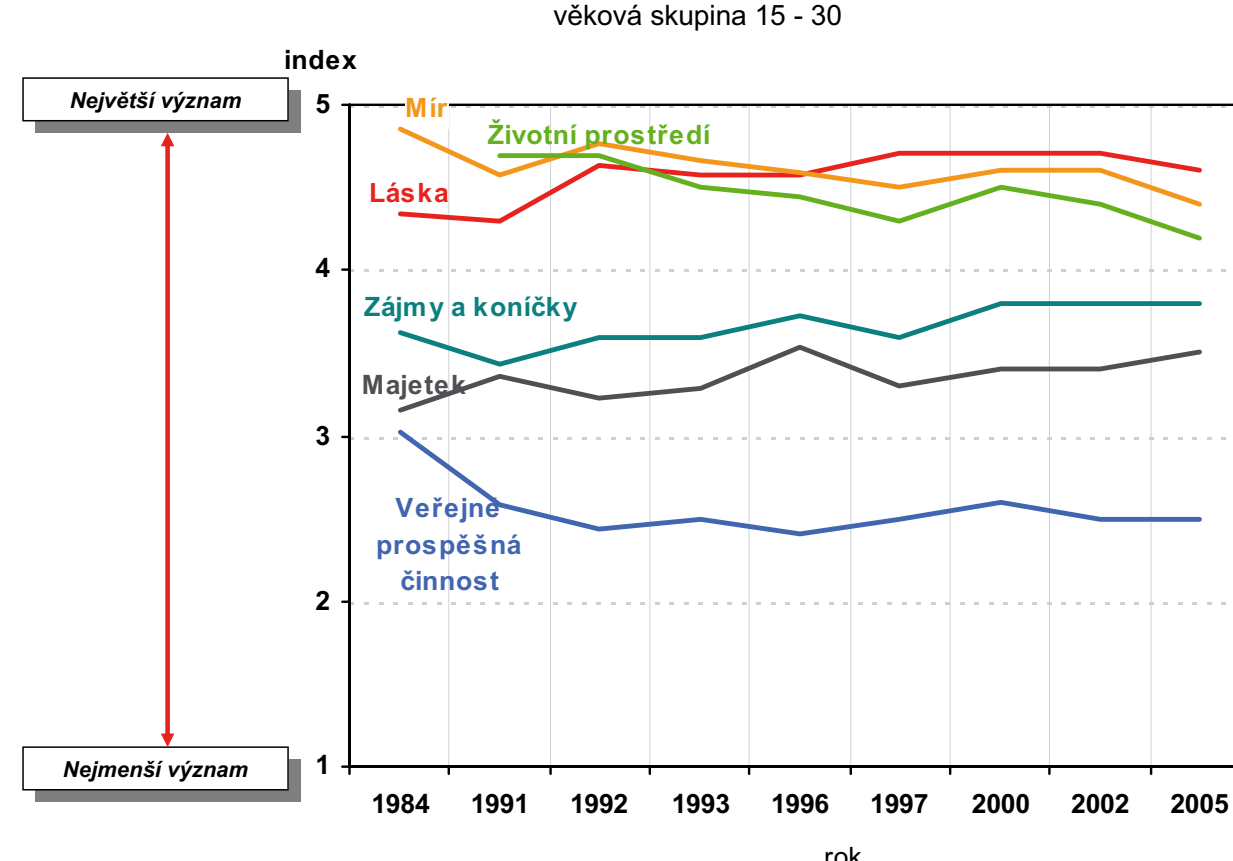
Obstojíme v konkurenceschopnosti, když celá naše vyrůstající generace bude toužit po slávě vrcholových sportovců, kulturních hvězd, případně ještě tak po kariéře organizátorů bezpracných zisků?

Povídání o životě, obrázky o životě... A co můj skutečný život? Nechci být jen divák, posluchač nebo ten, kdo si cení výhradně výtvarů lidských rukou.

„Interiérové mládí“ má bezesporu mnohé výhody. Jenže současné narůstání tlaku na digitalizaci životního pole lidských mládat znamená také vytěsňování biologické složky z jejich života. Hledání důvodů k odkladu řešení tohoto problému je strkáním hlavy do písku.

Vývoj vybraných hodnot 1984 až 2005 věková skupina 15 - 30

Ministerstvo životního prostředí České republiky

Přirozenějším životním stylem pomozme dětem, přírodě i udržitelnější budoucnosti

V Německu existují lesní (přírodní) mateřské školky už více než 15 let a velice se osvědčují.

Je to prima pocit, když je za mnou vidět pořádný kus práce!

Kdy začínáme soustavněji s environmentálním vzděláváním? Až když dítě vyroste téměř na úroveň dospělých, má dostatečnou slovní zásobu, ale také už má velice pevné – těžko jakkoli měnitelné – návyky pasivního konzumního životního stylu. Pak už je pro pedagogy snadné ho vzdělávat a vzdělávaný je schopen bez problémů pochopit všechna podobná moudra.

Více informací:

„Zákony přírody a kapacitní omezení planety Země předurčují fyzické limity jakéhokoli vývoje přírodního nebo sociálně-ekonomického systému“.

A když vzdělávaný dospěje, jistě bude schopen a ochoten šířit osvětu zase stejným způsobem dál. Přírodní vývoj půjde také dál svojí cestou. Bohužel, teorie s praxí by se dál od sebe vzdalovaly.

Chci být vzdělaný, abych nemusel dělat někde venku.

V Úmluvě o právech dítěte, ke které jsme přistoupili v r. 1993, se mimo jiné píše: ...nejlepší zájem dítěte musí být předním hlediskem...

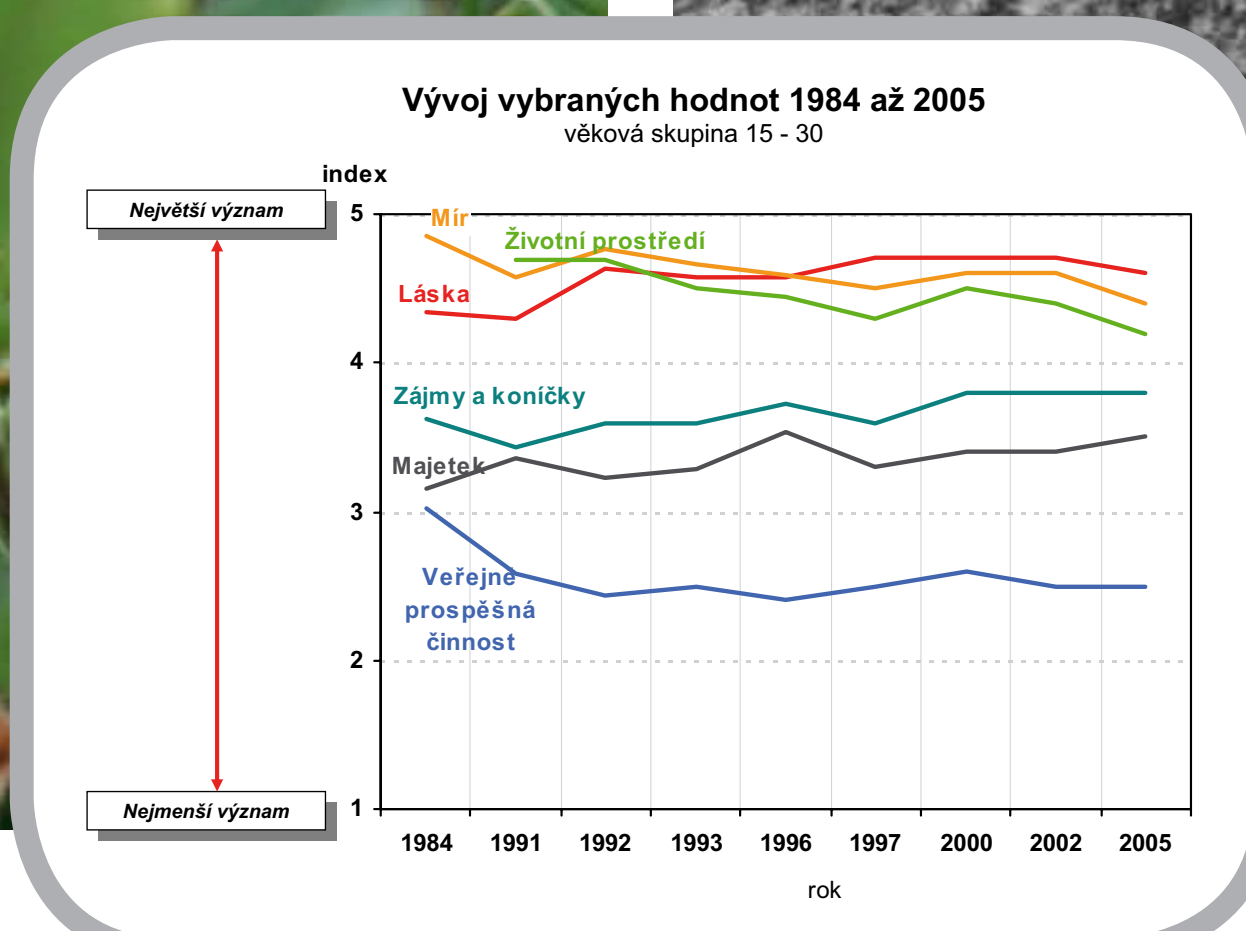
...státy zabezpečují v nejvyšší možné míře zachování života a rozvoje dítěte...

...výchova dítěte má směřovat k posilování úcty k přírodnímu prostředí...

Proč je můj život tak nudný proti dějům na obrazovkách počítačů a televize?

Jen I. a II. liga kopané se hraje na opravdových trávnicích. Dětem musí stačit umělé povrchy.

Ministerstvo životního prostředí
České republiky